

Fossielen op postzegels IV

door C.F. Winkler Prins
Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden

In deze aflevering worden wat correcties gegeven op de voorgaande afleveringen *) en aanvullingen tot en met 1991. De hulp van collega's, gespecialiseerd op diverse terreinen van de paleontologie was bijzonder nuttig, evenals informatie van medeverzamelaars, waaronder ik vooral de heer R. Cornelisse wil noemen.

Bijzondere vermelding verdient de serie van Groot-Brittannië t.g.v. de 150ste verjaardag van het gebruik van het woord "Dinosaur" (= dinosauriër) door de medicus en vertebraten-paleontoloog Sir Richard Owen (1804-1892). De zegels laten delen van skeletten zien plus een kleine reconstructie van het dier in silhouet met daarnaast een mens als schaal (afb. 69).

Daarnaast zijn twee vellen zegels, n.l. van Niuafo'ou uit 1989 en van Guyana 1991, heel interessant. Het eerste (gedeeltelijk afgebeeld in afb. 56 en 65) geeft een overzicht van de geschiedenis van onze planeet aarde, waarbij ook de geschiedenis van het leven in vogelvucht passeert. Hierbij is vooral het zegel met het opschrift Cambrian (= Cambrium) opvallend (afb. 56b), daar het een reconstructie van de fauna van de Burgess Schalie laat zien, een bijzondere afzetting, waarin ook de weke delen van de fossielen bewaard zijn. Onderop het zegel zijn fossielen ingebed in sediment afgebeeld. De andere laat het leven in Zuid-Amerika gedurende het Kenozoïcum zien (afb. 70), waarbij op elk zegel een ander, al dan niet fossiel, dier is afgebeeld.

Veel zegels van gewervelde dieren vertonen op de achtergrond planten uit de tijd dat deze dieren leefden. Deze zijn meestal moeilijk te determineren, maar ik ben bezig te kijken in hoeverre dat lukt met de hulp van een collega, die beter thuis is in fossiele planten. Ik hoop daarop een volgende keer terug te komen. Vermeldenswaard is nog, dat verschillende van de hier vermelde dieren, zoals de *Latimeria chalumnae*, een *Edmontosaurus*-skelet, de Tasmaanse buidelwolf en de quagga, in oktober te zien waren op de tentoonstelling "Topstukken in stelling" van het Nationaal Natuurhistorisch Museum te Leiden.

Waar meer dan één zegel op een afbeelding staat, is de nummering a, b, c, d van links naar rechts en zo verder op de volgende rij(en).

De Procaryoten

Cyanophyceae

Stromatolieten

Canada, 1990 (afb. 55a); Jemen (N), 1971, PA 134 (Bl: in rand).

Het Plantenrijk

Pteridophyta

Lycopoda gen. et sp. indet.

Carboon?

Reconstructie: Niuafo'ou, 1989

(ook in Bl; afb. 56a: rechts).

Lepidodendron sp.

Carboon.

Reconstr.: Niuafo'ou, 1989 (ook in Bl; afb. 65a: links achtergrond).

Equisetales gen. et sp. indet.

Carboon?

Reconstructie: Maledieven, 1972, YT 380/1 (in rand Bl); Niuafo'ou, 1989 (ook in Bl; afb. 56a: midden).

Filicales (varens)

Gonatosorus sp.

Jura; Antarctica.

Blad: Brits Antarctica, 1990.

Filicales? of *Pteridospermales?* gen. et sp. indet.

Reconstructie: Maledieven, 1972, YT 380/1 Bl (in rand).

Sigillaria? sp.

Carboon.

Reconstructie (deel van stam): Niuafo'ou, 1989 (ook in Bl; afb. 56a: linker rand).

Archaeopteridales

Archaeopteris halliana (Goeppert) Stur Devoon; Noord-Amerika en Siberië.

Blad: Canada, 1991 (afb. 57d).

Prespermatophyta

Glossopteris sp.

Perm-Trias; Gondwana.

Pinnula: Brits Antarctica, 1990.

Cycadeoideales

Pseudocercospora spatulata Du Toit

Trias; Gondwana.

Blad: Transkei, 1990.

Ginkgoales

Ginkgo koningensis Anderson & Anderson

Trias; Gondwana.

Blad: Transkei, 1990.

Afb. 55: links, Afb. 56: onder.

Spermatophyta (zaadplanten)

Gymnospermae (naaktzadigen)

Taeniopteris anavolans Anderson & Anderson

Trias; Gondwana.

Blad: Transkei, 1990.

Coniferae (naaldbomen)

Rissikia media Townrow

Trias; zuidelijk Afrika.

Blad: Transkei, 1990.

Araucarioxylus? sp.

Verkiezelde boomstam: Madagaskar, 1989, YT 911; Mozambique, 1975, YT 587.

Nothofagus sp.

"Zuidelijk beukenbos"; Krijt; James Ross Eiland.

Reconstructie bos + dwarsdoorsnede door boomstam: Brits Antarctica, 1991.

Afb. 58.

Het Dierenrijk

Archaeocyatha

De Archaeocyatha zijn een uitgestorven groep dieren uit het Cambrium, die nog het nauwst verwant zijn met de sponzen, maar in het algemeen als een apart fylum beschouwd worden.

Monocyathida

Monocyathus porosus Bedford & Bedford, 1934

Onder-Cambrium; Antarctica. Brits Antarctica, 1990.

Cnidaria (neteldieren)

Rugosa? gen. et sp. indet.

Siluur-Perm. De afbeelding is zo schematische, dat het ook een rudist (tweekleppig weekdier uit het Mesozoïcum) kan zijn.

Afb. 57.

Duitsland (DDR), 1990, YT 2925 (in rand blok; afb. 58c).

Mollusca (weekdieren)

Bivalvia (tweekleppigen): Mytilidina

Pinna sp.

Carboon-Recent; wereldwijd.

Brits Antarctica, 1990.

Pteriidina

Aucellina sp.

Krijt; Europa en Antarctica.

Brits Antarctica, 1990.

Trigoniidina

Trigonia consobrina (von Eichwald, 1871)

Boven-Krijt; Noord-Amerika, Antarctica?

Brits Antarctica, 1990 (afb. 59).

Gastropoda (slakken):

Perissoptera sp.

Onder-Krijt; Antarctica.

Brits Antarctica, 1990 (afb. 60).

Cephalopoda (koppotigen): Coleoidea

Belemnitidae gen. et sp. indet.

Jura-Krijt.

Reconstructie: Brits Antarctica, 1991.

Belemnopsis sp.

Krijt.

Rostrum: Brits Antarctica, 1990 (afb. 61).

Ammonoidea gen. et sp. indet.

Duitsland (BRD), 1989, YT 1268; (DDR), 1990, YT 2925 (in rand blok; afb. 58a);

Palau, 1988, YT BI 5.

Lytoceratina

Parancycloceras? sp.

Onder-Krijt.

Duitsland (DDR), 1990, YT 2925 (in rand blok; afb. 58b).

Ainoceras sp.

Krijt; o.a. Antarctica.

Brits Antarctica, 1990 (afb. 62).

Ammonitina

Sanmartinoceras cf. **patagonica**

Bonarelli, 1921

Onder-Krijt; Antarctica.

Brits Antarctica, 1990.

Virgatospinctes transitorius moet zijn (mededeling dr. Ph.J.

Hoedemaeker: **Paraulacosphinctes transitorius** (Oppel, 1865)

Gunnarites cf. **antarcticus** (Weller, 1903)

Boven-Krijt; o.a. Antarctica.

Brits Antarctica, 1990.

Arthropoda (geleedpotigen)

Trilobitomorpha: Agnostida

Triplagnostus sp.

Midden-Cambrium; o.a. Antarctica.

Brits Antarctica, 1990.

Olenoides? sp.

Midden-Cambrium.

Reconstr.: Niufo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 56b: midden en boven).

Paradoxididae

Paradoxides davidis Salter, 1863

Midden-Cambrium; New Foundland.

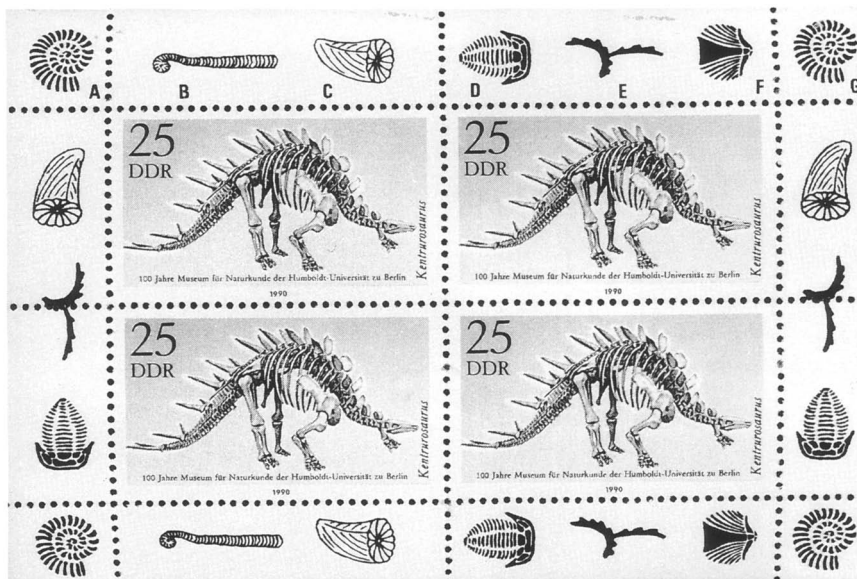
Canada, 1990 (afb. 55c).

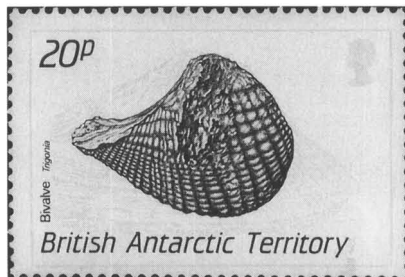
Corynexochida

Lancastria? sp.

Cambrium.

Niufo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 56b: links-onder).

Afb. 59, 60, 61, 62 en 63.

Ptychopariida

Ptychopariina gen. et sp. indet.
Reconstr.: Duitsland (DDR), 1990, YT 2925 (in rand blok; afb. 58d)

Lyriaspis sp.

Midden-Cambrium; o.a. Antarctica.
Reconstructie: Brits Antarctica, 1990.

Eurypterida

Eurypterus remipes De Kay, 1825
Boven-Siluur; Ontario.
Canada, 1990 (afb. 55d).

Decapoda: Astacidea (kreeftachtigen)

Hoploparia cf. **antarctica** Wilckens, 1907

Boven-Krijt; Antarctica.
Brits Antarctica, 1990 (afb. 63).

Insecta: Odonatoptera

Meganeura cf. **monyi** Brongniart, 1893
"Libelle"; Carboon; Europa.

Reconstructie: Niuafo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 65a: midden boven).

Arthropoda incertae sedis

Opabinia regalis Walcott, 1912

Midden-Cambrium, Burgess Schalie; Brits Colombia, Canada.

Canada, 1990 (afb. 55b).

Marrella splendens Walcott, 1912

Midden-Cambrium, Burgess Schalie; Brits Colombia, Canada.

Reconstr.: Niuafo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 56b: midden rechts).

Waptia fieldensis Walcott, 1912

Midden-Cambrium, Burgess Schalie; Brits Colombia, Canada.

Reconstructie: Niuafo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 56b: midden links).

Brachiopoda (armvoetigen)

Inarticulata: Lingulida

Lingulella sp.

Cambrium-Ordovicium.

Brits Antarctica, 1990.

Articulata: Orthida

Nisusia? sp.

Cambrium; de afbeelding doet eerder aan een Ordovicische strophomenide denken, maar omdat het zegel als opschrift Cambrium heeft lijkt dit minder waarschijnlijk.

Nisusia is o.a. uit de Burgess Schalie bekend.

Niuafo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 56b: links onder).

Rhynchonellida

"Rhynchonella" abyssinica en **"Rhynchonella" subalata** (afb. 18 in deel I)

moeten volgens prof. dr. D.V. Ager zijn:

Somalirhynchia africana (Weir, 1925)

Boven-Jura, Oost-Afrika.

Spiriferida

Brevispirifer? sp.

Devoon?

Duitsland (DDR), 1990,

YT 2925 (in rand blok;

afb. 58f).

Hemichordata

Dit zijn dieren met een centrale zenuwstreng, maar zonder wervelkolom. Zij staan dus tussen de ongewervelde en de gewervelde dieren in.

Graptolithina (graptolieten)

Deze diergroep leefde in het Paleozoïcum en vormde kolonies, verbonden aan een zwemblaas, die in zee dreven (zie Gea, vol. 15, nr. 3 uit 1982).

Graptolithina gen. et sp. indet.

Duitsland (DDR), 1990, YT 2925 (in rand blok; afb. 58e); USA, 1982, YT 1438.

Chordata

Conodontata

Dit is een uitgestorven groep Chordata, die in de verte verwant zijn aan de Agnatha (koplozen: b.v. de prikken). Zij leefden gedurende het Paleozoïcum en stierven aan het eind van de Trias uit. Tot voor kort waren slechts kaakelementjes, zoals op

het zegel afgebeeld, bekend, maar er zijn nu uit het Carboon een drietal dieren bekend met afdrucken van de weke delen. Elk dier had een aantal totaal verschillende elementjes, die los worden gevonden en die oorspronkelijk als verschillende soorten en geslachten beschreven zijn. Nu weten we meestal welke elementen bij elkaar in één soort horen en worden ze onder één naam beschreven. Ze worden aangeduid als platform-elementen (P) en ramiforme elementen (S, M). In een volgend nummer van Gea zal dr. M. van den Boogaard, die me bij het determineren van de afgebeelde conodonten geholpen heeft, uitvoerig ingaan op deze groep fossielen.

Gondolelloides canadensis Henderson & Orchard, 1991

Soort was nog niet beschreven toen zegel uitkwam! Perm; Canada.

Pa element: Canada, 1991 (afb. 57c: boven).

Taprognathus transatlanticus von Bitter & Austin, 1984

Onder-Carboon; Canada.

Sa element: Canada, 1991 (afb. 57c: midden-rechts).

Vogelgnathus pesauidi Purnell & Von Bitter, 1992

Soort was nog niet beschreven toen zegel uitkwam! Onder-Carboon; Canada.

Pa element: Canada, 1991 (afb. 57c: midden-links).

Mestognathus bipluti Higgins, 1961

Onder-Carboon; Canada.

Pa element: Canada, 1991 (afb. 57c: rechts-onder).

Polygnathus linguiformis linguiformis

Hinde, 1879

Devoon; Canada.

M element: Canada, 1991 (afb. 57c: links-onder).

Afb. 64.

Pisces (vissen)

Agnatha (kaaklozen): Osteostraci

Thyestes sp.

Onder-Devoon; USSR.

Reconstructie: USSR, 1990, YT 5784 (afb. 64).

Elasmobranchii

Cladoselache? sp.

Boven-Devoon; Noord-Amerika.

Reconstructie: Nicaragua, 1987.

Neoselachii (Haaiachtigen)

Chlamydoselachus sp.

Krijt?; Antarctica.

Reconstructies + tanden: Brits Antarctica, 1991.

Afb. 65.

Teleostei

Cyprinodon nevadensis calidae Miller, 1948

Tecopa "pupfish": Kwartair (uitgestorven ca. 1960).

Reconstructie: Tanzania, 1990, YT 504.

Cottus echinatus

"Sculpin" van het meer van Utah: Kwartair (uitgestorven in 1936); USA.

Reconstructie: Tanzania, 1990, YT 507.

Prototroctes oxyrhynchus Günther, 1870

Nieuwzeelandse vlagzalm: Kwartair (uitgestorven in 1926); Nieuw-Zeeland.

Reconstructie: Tanzania, 1990, YT BI 91.

Crossopterygii (kwastvinnigen)

Eusthenopteridae? gen. et sp. indet.

Devoon? Het zegel heeft als opschrift Carboon, maar de getoonde fossielen lijken uit de Devoon-periode te stammen. Niuafo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 65a: onder + reconstructie in het midden).

Eusthenopteron foordi

Whiteaves, 1881

Devoon; Noord-Amerika.

Canada, 1991 (afb. 57a).

Amphibia (tweeslachtige dieren)

Ichthyostegalia

Ichthyostega sp.

Reconstr.: Niuafo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 65a: midden-rechts).

Urodela

Andrias scheuchzeri (Holl, 1831) moet zijn:

Andrias japonicus (Temminck, in Temminck & Schlegel, 1838) Lorenz (1989) ontdekte, dat - hoewel het de bedoeling was de beroemde "homo diluvii testis" af te beelden - door de ontwerper per vergissing de verwante, nog levende *A. japonicus* genomen is, die op dezelfde plaat stond (Heer, 1865, pl. XI); (afb. 25 in deel II, 66).

Afb. 66.

Reptilia (kruipende dieren)

Anapsida

Hylonomus leyelli Dawson, 1860

Carboon; Noord Amerika.

Reconstructie: Canada, 1991 (afb. 57b).

Mesosauria

Mesosaurus sp.

Reconstructie: Afghanistan, 1988, YT

1389; Guinee Buissau, 1989, YT 544;

Turcs & Caicos Eilanden, 1991, YT BI 101.

Chelonia (schildpadden)

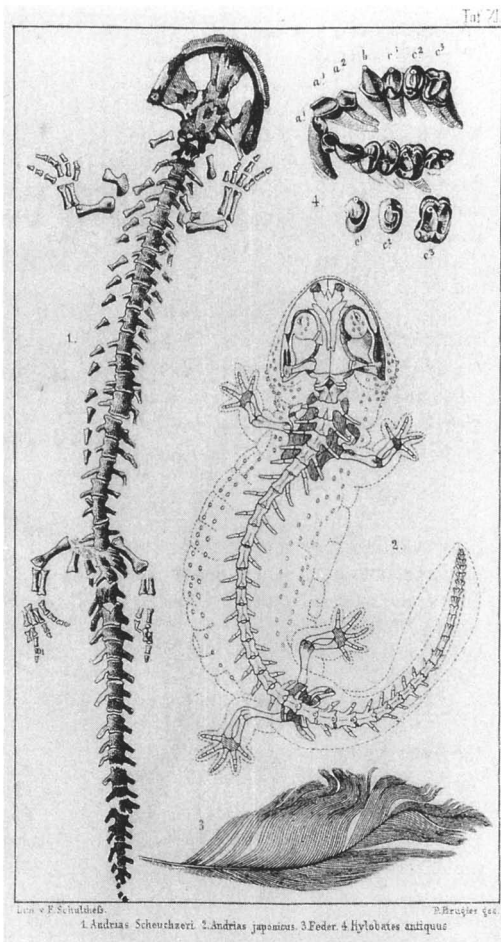
Cheloniidae? gen. et sp. indet.

Fossiele schildpad.

Wallis & Futuna, 1990.

Archelon? sp.

Boven-Krijt; Noord-Amerika.

1. Andrias scheuchzeri. 2. Andrias japonicus. 3. Feder. 4. Hyllobates antiquus

Reconstructie: Nicaragua, 1987.

Geochelone (Cylindraspis) vosmaeri

Rodriguez zadelrug schildpad: Kwartair (uitgestorven in 1800); Mauritius.

Reconstructie: Tanzania, 1990, YT 514.

Sauropterygia

Plesiosaurus sp.

Reconstructie: Brits Antarctica, 1991.

Elasmosaurus sp.

Reconstructie: Laos, 1988, YT BI 99 (in rand).

Ichthyosauria

Ichthyosaurus sp.

Reconstructie: Jemen (Rep.), 1990, YT 22; Korea (Noord), 1991.

Lepidosauria

Mosasaurus sp.

Reconstructie + wervel: Brits Antarctica, 1991.

Tylosaurus sp.

Reconstructie: Guinee (Rep.), 1987, YT 834, BI; Laos, 1988, YT BI 99 (in rand);

Nicaragua, 1987.

Pterosauria (vliegende reptielen)

Dimorphodon sp.

Onder-Jura; Europa, Engeland.

Reconstructie: Hongarije, 1990, YT 3296

(afb. 67 rechts); Jemen (Rep.), 1990, YT 20; Maledieven, 1972, YT 380/1 BI (in rand).

Rhamphorhynchus cf. *kokeni*

Plieninger, 1907

Reconstructie: Boelgarije, 1989, YT 3317.

Rhamphorhynchus sp.

Reconstructie: Korea (Noord), 1991; Tanzania, 1991: YT BI 134.

Sordes sp.

Boven-Jura; Eurazië.

Reconstructie: USSR, 1990, YT 5780.

Pterodactylus sp.

Reconstructie: Mongolië, 1990 (ook in BI); Niuafo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 65b).

Pteranodon sp.

Reconstr.: Arabië (Manama), 1972, BI 135 (in rand); (Quaiti), 1968, YT 96; Guinee

(Rep.), 1987, YT BI 74 (in rand); Laos, 1988, YT BI 99; Maledieven, 1972, 380/1 (BI); Nicaragua, 1987; USA, 1989.

Dinosauria

Theropoda gen. et sp. indet.: vermoedelijk

Tyrannosaurus sp.

Reconstructie: Brazilië, 1991.

Carnosauria

Allosaurus sp.

Reconstructie: Centraal Afrikaanse Rep., 1988, YT 785; Guinee (Rep.), 1987, YT BI

74 (in rand); Korea (Noord), 1991;

Mongolië, 1990, BI.

Ceratosaurs nasicornis Marsh, 1884

Boven-Jura; Noord-Amerika.

Reconstructie: Laos, 1988, YT 845.

Ceratosaurs sp.

Reconstructie: Afghanistan, 1988, YT 1403; Vietnam, 1990.

Albertosaurus sp.

Boven-Krijt; Noord-Amerika.

Vietnam, 1990.

Tarbosaurus cf. *bataar* Maleev, 1955

Reconstructie: Centraal Afrikaanse Rep., 1988, YT 783; Hongarije, 1990, YT 3293; Mongolië, 1990.

Tyrannosaurus cf. *rex* Osborn, 1905

Reconstructie: Arabië (Manama), 1972, BI 135 (in rand); Guinee (Rep.), 1987, YT BI

74 (in rand); Guinee Buissau, 1989, 546; Jemen (Rep.), 1990, YT BI 3; Laos, 1988; Madagaskar, 1989, YT 896; Maledieven, 1972, YT 381/2 BI (in rand); USA, 1989.

Tyrannosaurus sp.

Voorste helft skelet + reconstructie: Groot Britannië, 1991; reconstructie: Jemen (Rep.), 1990, YT BI 3.

Theropoda: Coelurosauria

Ornithomimus sp.

Boven-Krijt; Noord Amerika, Azië.

Reconstructie: Guinee (Rep.), 1987, YT BI 74 (in rand).

Oviraptor sp.

Boven-Krijt; Azië.

Reconstructie: Guinee (Rep.), 1987, YT BI 74 (in rand).

Prosauropoda

Plateosaurus sp.

Reconstructie: Guinee (Rep.), 1987, YT BI 74 (in rand); Tanzania, 1991, YT 717.

Sauropoda

Sauropoda gen. et sp. indet.: vermoedelijk

Apatosaurus sp.

Reconstructie: Brazilië, 1991; fantasie-tekeningen ("Dino" van de Flintstones): Mongolië, 1991; St Vincent, 1991.

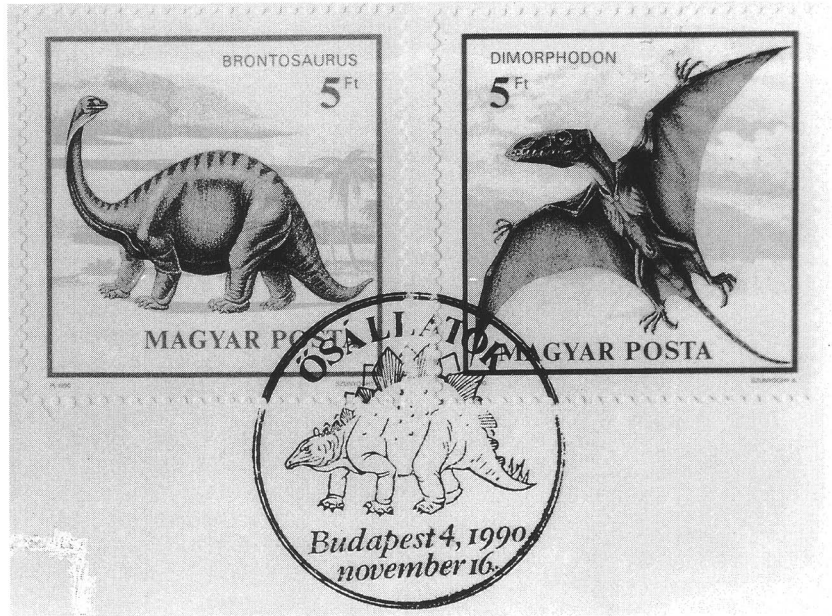
Apatosaurus sp. (oude naam:

Brontosaurus)

Reconstructie: Benin, 1984, YT 607;

Boelgarije, 1989, YT 3314; Centraal

Afrikaanse Rep., 1988, YT 779; Guinee (Rep.), 1987, YT BI 74 (in rand); Hongarije, 1986, YT 3023, 1990, YT 3294 (afb. 67,

Afb. 67.

Brachiosaurus brancai Janesch, 1914

Skelet: Duitsland (DDR), 1990, YT 2927; schedel: Duitsland (DDR), 1990, YT 2928; reconstructie: Centraal Afrikaanse Rep., 1988, YT 786.

Ornithopoda

Hypsilophodontidae gen. et sp. indet. Boven-Krijt; o.a. Antarctica.

Reconstructie +

schedel: Brits Antarctica, 1991.

Dryosaurus

lettowvorbecki

(Virchow, 1919) Boven-Jura; Oost-Afrika.

Skelet: Duitsland (DDR), 1990, YT 2926.

Iguanodon

bermossartensis

Boulenger, 1881 Reconstructie: Laos, 1988.

Iguanodon sp.

Schedel + halswervels + reconstructie: Groot Britannië, 1991; reconstructie: Guinee (Rep.), 1987, YT 833; Mongolië, 1990; Tanzania,

Corythosaurus sp.

Reconstructie: Centraal Afrikaanse Rep., 1988, YT 784.

Stegosauria

Stegosaurus cf. *stenops* Marsh, 1877

Reconstructie: Afghanistan, 1988, YT 1402; Boelgarije, 1990, YT 3315; Centraal Afrikaanse Rep., 1988, YT 782; Guinee (Rep.), 1987, YT BI 74 (in rand); Guinee Buissau, 1989, YT 547; Hongarije, 1986, YT 3023, 1990, YT 3295; Madagaskar, 1989, YT 897; Mongolië, 1990; Niuafo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 65b + schedel); USA, 1989.

Stegosaurus sp.

Voorste helft skelet + reconstructie: Groot Britannië, 1991; reconstructie: Korea (Noord), 1991; Tanzania, 1991, YT 714.

Kentrosaurus aethiopicus Hennig, 1915

Skelet: Duitsland (DDR), 1990, YT 2925 (ook in BI; afb. 58).

Ankylosauria

Ankylosaurus? sp.

Reconstructie: Centraal Afrikaanse Rep., 1988, YT 781; Guinee (Rep.), 1987, YT BI 74 (in rand); Vietnam, 1990.

Scolosaurus sp.

Reconstructie: Laos, 1988, YT BI (in rand).

Afb. 68.

links); Korea (Noord), 1991; USA, 1989.

Apatosaurus excelsus (Marsh, 1879)

Boven-Jura; Noord-Amerika.

Reconstructie: Mongolië, 1990.

Dicraeosaurus cf. *hausermanni*

Janensch, 1914

Boven-Jura; Oost Afrika.

Skelet: Duitsland (DDR), 1990, YT 2924.

Diplodocus carnegii Hatcher, 1901

Boven-Jura; Azië.

Reconstructie: Mongolië, 1990.

Diplodocus sp.

Reconstructie: Tanzania, 1991, YT 718.

Ultrasaurus sp.

Boven-Jura; Noord-Amerika.

Reconstructie: Mongolië, 1990 (ook in BI).

1991, YT 719.

Edmontosaurus (Anatosaurus)

annectens (Marsh, 1892)

Boven-Krijt, Laramie Zandsteen; Wyoming.

Reconstructie: Tanzania, 1991, YT 716.

Trachodon sp.

Boven-Krijt; Noord-Amerika.

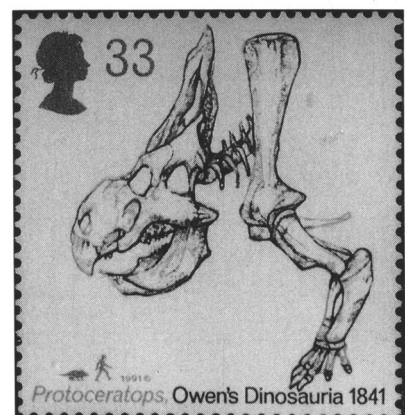
Reconstructie: Arabië (Quaiti), 1968, YT 101; Guinee (Rep.), 1987, YT BI 74 (in rand); Guinee Buissau, 1989, YT 542; Laos, 1988 (afb. 68).

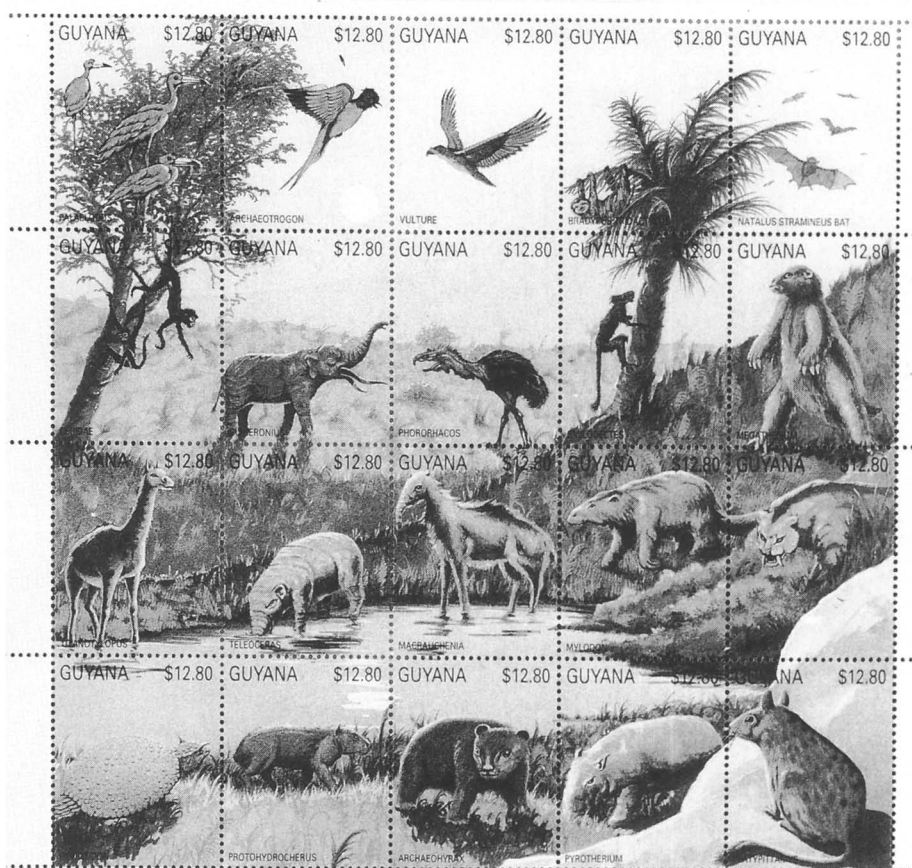
Saurolophus cf. *angustirostris*

Rozhdestvenskii, 1952

Reconstr.: Madagaskar, 1989, YT BI 50; USSR, 1990, YT 5783.

Afb. 69.

PREHISTORIC CREATURES OF SOUTH AMERICA · CENOZOIC ERA

Silvisaurus sp.

Onder-Krijt, Dakota Zandsteen; Kansas.
Reconstructie: Tanzania, 1991, YT 720.
Ceratopsia

Protoceratops* cf. *andrewsi Grauger & Gregory, 1923

Reconstructie: Afghanistan, 1988, YT 1401; Boelgarije, 1989, YT 3318 (met eieren).

***Protoceratops* sp.**

Achterpoot + bekken + reconstr.: Groot Britannië, 1991 (afb. 69).

***Styracosaurus* sp.**

Reconstr.: Afghanistan, 1988, YT 1399.

Triceratops horridus (Marsh, 1889)

Reconstructie: Boelgarije, 1989, YT 3319; Centraal Afrikaanse Rep., 1988, YT 780; Madagaskar, 1989, YT 899.

***Triceratops* sp.**

Voorste helft skelet + reconstructie: Groot Britannië, 1991; reconstructie: Tanzania, 1991, YT 715.

Pentaceratops* cf. *sternbergii Osborn, 1923

Boven-Krijt; Noord-Amerika.

Reconstructie: Mongolië, 1990.

Synapsida

***Dimetrodon* sp.**

Reconstructie: Guinea (Rep.), 1989, YT BI 74 (in rand); Korea (Noord), 1991.

Edaphosaurus* cf. *pogonias Cope, 1882

Reconstructie: Arabië (Mananma), 1972, BI (in rand); Boelgarije, 1990, YT 3316; Guinee Buissau, 1989; Jemen (Rep.), 1990, YT 19; Vietnam, 1990.

Therapsida

Lystrosaurus* cf. *murrayi (Owen, 1870)

Reconstructie: India, 1983, YT 762.

***Cynognathus* sp.**

Reconstructie: Korea (Noord), 1991.

Aves (vogels)

Archaeopteryx lithographica von Meyer, 1861

Reconstructie: Maledieven, 1972, YT 380/1 (BI in rand); Niuafo'ou, 1989 (ook in BI; afb. 65c).

Neornithes ratitae (loopvogels)

***Megalapteryx?* sp.** moet zijn:

Dinornis maximus Haast, 1869

Kwartair (recent uitgestorven); Nieuw-Zeeland.

Reconstructie: Afghanistan, 1988, YT 1404; Cuba, 1974, YT 1791.

Neornithes carinatae; ciconiiformes

***Palaeolodius* sp.**

Tertiair; Europa, Afrika en Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 a).

Falconiformes

***Vultur* sp.**

Gier van de Nieuwe Wereld; Kwartair (nog levend?); Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 c).

Gruiformes

Gallinula chloropus (Linnaeus, 1758)

Moeras-hen: Kwartair (recent uitgestorven?); Tristan da Cunha. Penrhyn Eilanden, 1978, YT 94.

Afb. 70.

a	d	c	d	e
f	g	h	i	j
k	l	m	n	o
p	q	r	s	t

***Diatryma* sp.**

Jemen (Rep.), 1990, YT 17 (afb. 71).

***Phororhacos* sp.**

Boven-Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 h);

Jemen (Rep.), 1990, YT 21; Laos, 1988;

Turcs & Caicos Eil., 1991.

Columbiformes

Hemiphaea novaeseelandiae spadicea (Latham, 1801)

Vruchtduif van Norfolk Eiland; Kwartair

(uitgestorven ca. 1801).

Norfolk Eiland, 1970, YT 118.

Ectopistes migratorius (Linnaeus, 1766)

Tanzania, 1990, YT 505.

Raphus cucullatus (Linnaeus, 1758)

Reconstr.: Mauritius, 1950, YT 231, 1954, YT 251, 1982, YT 556, 1987, YT 676.

Strigiformes

Sceloglaux albifacies albifacies (Gray, 1844)

Een "lachende uil": Zuid-eiland "Whakau": Kwartair (uitgestorven ca. 1900); Nieuw Zeeland.

Tanzania, 1990, YT BI 90.

Trogoniformes

***Archaeotrogon* sp.**

Tertiair; Zuid-Amerika en Azië.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 b).

Passeriformes

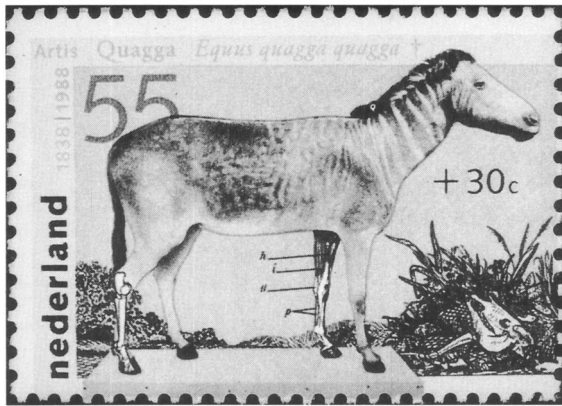
Heteralocha acutirostris Gould, 1837

Huia (= ielvogel): Kwartair (uitgestorven ca. 1907); Nieuw Zeeland.

Nieuw Zeeland, 1898, YT 74, 1899-1907, YT 84, 1900-1909, YT 103, 1903-1908, YT 117, 1907-1909, YT 130; Niue, 1902-1916, YT 4; Penrhyn Eilanden, 1902, YT 4.

Afb. 71.

Afb. 72.

Himatione sanguinea freethii Rothschild, 1892
Laysan-Apapane (= Laysan honingeter): Kwartair (uitgestorven ca. 1925); Nieuw Zeeland.
Penrhyn Eilanden, 1978, YT 992.
Moho nobilis (Merrem, 1786)
O'o (= geel-gekuifde bijeneter): Kwartair (uitgestorven ca. 1934); Hawaï.
Penrhyn Eilanden, 1978, YT 96.
Vestiarina coccinea (Forster, 1844)
I'wii (= rood-zwarte honingzuiger): Kwartair (recent uitgestorven); Hawaï.
Penrhyn Eilanden, 1978, YT 90; USA, 1987, YT 1743.

Mammalia (zoogdieren)

Prototheria

Morganucodon? sp.

Jura.

Reconstructie: Niufao'ou, 1989 (ook in Bl; afb. 65c, midden).

Marsupialia (buideldieren)

Borhyaena sp.

Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Turcs & Caicos, 1991.

Prothylacynus sp.

Boven-Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Turcs & Caicos Eil.: 1991, YT 927.

Thylacinus cynocephalus (Harris, 1808)

Tasmaanse buidelwolf: Kwartair

(uitgestorven in 1961); Tasmanië.

Arabië (Umr-el-Qiwayn), 1971, YT 97;

Australië, 1962, YT 255a, 1981, YT 748;

Laos, 1984; Tanzania, 1990, YT 512.

Wallabia greyi (Waterhouse, 1846)

Toolache kangeroe: Kwartair (uitgestorven in 1940); Australië.

Tanzania, 1990, YT 506.

Xenarthra

Glyptodon sp.

Kwartair (vroeg in het Holoceen

uitgestorven); Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 p).

Megatherium sp.

Kwartair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 j).

Grypotherium sp.

Kwartair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 n).

Rodentia (knaagdieren)

Protohydrochoerus sp.

Boven-Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 q); Turcs & Caicos Eilanden, 1991, YT 926.

Platypittamys sp.

Onder-Tertiair; Zuid-

Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 t).

Carnivora (vleeseters)

Smilodon sp.

Reconstructie: Guinee

(Rep.), 1987, YT Bl 74;

Guyana, 1991 (afb. 70 o);

Turcs & Caicos, 1991.

Canis rufus rufus

Audubon en Bachman, 1851

Texas rode wolf: Kwartair (uitgestorven in 1970); Noord-Amerika.

Tanzania, 1990, YT 515.

Dinocerata

Uintatherium sp.

Reconstructie: Afghanistan, 1988, YT

1400; Vietnam, 1991.

Arsinoitherium zitteli Beadnell, 1902

Skelet: Madagaskar, 1989, YT 898;

reconstructie: Vietnam, 1991.

Artiodactyla (evenhoevigen)

Titanotylopus sp.

Boven-Tertiair - Kwartair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 k).

Megaloceros giganteus (Blumenbach, 1799)

Reconstr.: Guinee Buissau, 1989, YT 548.

Bos primigenius Bojanus, 1827

Grottekening: Monaco, 1970, YT PA95 (fragment).

Perissodactyla (onevenhoevigen)

Indricotherium sp.

Reconstructie: USSR, 1990, YT 5782.

Baluchitherium parvori Chow

Tertiair; Azië.

Reconstructie: Mongolië, 1990.

Baluchitherium sp.

Reconstructie: Vietnam, 1991.

Teleoceras sp.

Onder-Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991

(afb. 70 l).

Chalicotherium sp.

Boven-Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: USSR, 1990, YT 5781.

Propalaeotherium isselenanum (Cuvier, 1824) moet zijn:

Propalaeotherium messelense (Haupt, 1925).

Equus quagga quagga Gmelin, 1788

Quagga, een dier dat half zebra, half paard was: Kwartair (laatste exemplaar is in 1883

gestorven in Artis); Afrika.

Nederland, 1989, YT 1309 (+ schedel en

beenderen; afb. 72); Tanzania, 1990,

YT 513.

Brontops sp.

Onder-Tertiair; Noord-Amerika.

Reconstructie: Vietnam, 1991.

Protembolotherium sp.

Tertiair.

Reconstructie: Jemen (Rep.), 1990, YT 16.

Meridiungulata (Zuidamerikaanse hoefdieren)

Thoatherium sp.

Boven-Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Turcs & Caicos Eil.: 1991, YT 928.

Macrauchenia sp.

Kwartair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 m).

Toxodon platensis Owen, 1859

Reconstructie: Uruguay, 1987.

Toxodon sp.

Reconstructie: Turcs & Caicos Eil.: 1991, YT 929.

Astrapotherium sp.

Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Turcs & Caicos, 1991, Bl.

Pyrotherium sp.

Onder-Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 s).

Archaeohyrax sp.

Onder-Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 r).

Proboscidea (slurfdieren)

Deinotherium gigantissimum

Stefanescu, 1892

Reconstructie: Vietnam, 1991.

Cuvieronius sp.

Boven-Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 g);

Turcs & Caicos, 1991.

Platybelodon sp.

Onder-Tertiair; Eurazië, Afrika.

Reconstructie: Hongarije, 1990, YT 3297 (afb. 73).

Stegodon sp.

Reconstructie: Guinee (Rep.), 1987.

Elephas recki Dietrich, 1916

Kwartair; Afrika.

Beenderen + reconstructie: Djibouti, 1990.

Mammuthus primigenius (Blumenbach, 1799)

Reconstructie: Arabië (Fujeira), 1968, bl; Guinee Buissau, 1989, YT 545; Vietnam, 1991.

Mammuthus sp.

Reconstructie: China (VR), 1991 (afb. 74: achtergrond); Jemen (Rep.), 1990, YT 18.

Mastodon cf. americanus (Kerr, 1792)

Schedel: Frankrijk, 1969, YT 1569

(bijbeeld); Libië, 1976, YT 581.

Primates

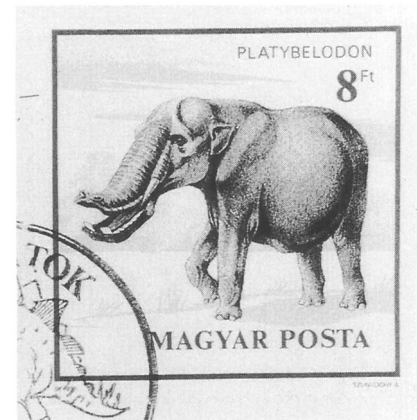
Cebidae gen. sp. indet.

Kwartair (nog levende soort?); Zuid-

Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 f).

Afb. 73.

Smilodectes sp.

Onder-Tertiair; Zuid-Amerika.

Reconstructie: Guyana, 1991 (afb. 70 i).

Homo (Pithecanthropus) erectus

erectus (Dubois, 1894)

Kwartair: Indonesië.

Schedeldak (ten dele met reconstructies):

Indonesië, 1989, YT 1190-1192, 1194/5.

Homo (P.) erectus aesianensis nomen nudum

De soort is bij de uitgifte van het zegel geïntroduceerd en voor zover mij bekend niet officieel beschreven. Bovendien is hij niet op fossiele resten gebaseerd, maar alleen op werktuigen, die bij Aesino gevonden zijn. Kwartair: Italië.

Reconstr.: Italië, 1988, YT 1765 (afb. 75).

Homo (P.) erectus pekinensis (Black, 1927)

Kwartair: China.

Reconstructie van het hoofd: China (VR),

1991 (afb. 74).

Homo sapiens neanderthalensis King, 1864

Reconstructie: Cuba, 1990; Korea (Noord), 1990.

Homo sapiens wadjakensis Dubois, 1921

Wadjak mens; Kwartair; Indonesië,

Wadjak, Kampurdarat.

Schedel: Indonesië, 1989, YT 1193.

Afb. 75.

Afb. 74.

Literatuur

Balouet, J.C. & E. Alibert, 1990.

Extinct species of the world: lessons for our future. Letts, London (translated by K.J. Hollymer).

Day, D., 1989. Vanished species. Gallery Books, New York (revised edition).

Heer, O., 1865. Die Urwelt der Schweiz. F. Schulthesz, Zürich.

Lorenz, W., 1989. Spinell und Lomatopteris motivkritische Studie über die Minerale und Fossilien auf Briefmarken der Schweiz 1958-1961. Mauritiana, 12, 2: 243-256.

Weishampel, D.B., P. Dodson & H. Osmólska, 1990. The Dinosauria. Univ. Cal. Press.

*) **Fossielen op postzegels, deel I** verscheen in het decembernummer van 1987, **deel II** in het juninummer van 1988, **deel III** in het juninummer van 1989.

Fossielen uit een Franse falaise

Vondsten uit het Cenomaan van de steilwand tussen Octeville en Bruneval (N van Le Havre, Seine-Maritime, Fr.)

door Garnt Zuidema

